БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 124 (8344) | 1957 оной майн 28, вторник | Сэн 20 мүнгэн

НҮХЭД МАЛШАД, РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН БУХЫ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД! Орон доторнай абтадаг мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн гүрэн түрын удхашанартай зорилгые бэелүүлхын түлөө улам эршэтэйгээр, улам хүсэтэйгөөр тэмсэе

* * *

Эдеэ хоолой газарнуудай хүдэлмэриие һайжаруулха

Советскэ хүнэй ажабайдал жэлһээ жэл бүри баян дэлгэр боложо байна. Энэ хадаа манай партиин саг үргэлжын анхарал оролдолгын аша үрэнь юм. Үнгэрһэн жэлдэшье КПСС-эй Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет «Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд тухай» тогтоол батлан абаа һэн. Энэ тогтоолой гараһаар жэлһээ үлүү саг үнгэржэ байна.

Республикымнай ниитын эдеэ хоолой предприятинууд энэ үе соо хүдэлмэреэ зарим тэды һайжаруулһан байха юм. Хүн зоной ургажа байгаа эрилтэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хангахын тулада хото, хүдөө нютагуудаар шэнэ столовонууд, чайнанууд баригдаа. Шэлэй механизированнэ заводто шэнэ столово, Байкало-Кударын, Заиграйн, Прибайкальска болон бусад аймагуудта шэнэ чайнанууд нээгдээ. Мүнөөшье олохон газарнуудта хүдэлмэришэдэй столовонууд, хүдөөгэй чайнанууд баригдажа байна.

Зарим түрүү чайна, столовонууд эдеэ хоол хүн зоной өөһэдөө абажа эдидэг шэнэ гуримда оронхой. Энэ түрүү арга олониитын үмэнэһөө ехээр һайшаагдана.

Улан-Удын столовонуудай трестын № 8 столоводо (эрхилэгшэнь нүхэр Машкович) иимэ гурим байгуулагданхай. Энэ сэбэр, һайхан, уужам, һаруул столоводо хүн зон олоороо орожо эдеэлнэ. Илангаяа үдын хоололгын үедэ хүдэлмэришэд олоороо ерэжэ, дуратай эдеэ хоолоо өөһэдөө абадаг юм. Энэнь хүдэлмэришэдэй сагые ехээр алмадаг. Теэд тэндэ буйлуулагдаһан эдеэ хоолойнь шанар эрхим һайн, элдэб янзын амтата зүйлнүүдһээ хэгдэһэн байдаг. Тиимэл хадань хүдэлмэришэд өөһэдынгөө столоводо ехэ дуратайгаар ерэжэ эдеэлдэг, тэндэ ажалладаг хүнүүдые хүндэлдэг байна.

Мүн Хориин аймцентртэхи чайнын хүдэлмэри һайшаалтай. Эндэ үнэ сэн багатай, үнгэ бүриин эдеэ хоол элбэгээр бэлэдхэгдэдэг юм. Чайнада ороходо ариг сэбэр, аятай зохид байдаг. Хүн зоной эрилтэнүүдтэ культурнаар, һайнаар хандадаг.

Иигэжэ хүдэлмэреэ шэнэдхэн табиһан хүдөөгэй чайнанууд, хүдэлмэришэдэй столовонууд манайда олон. Мүн ажалдаа һайнаар хандадаг, дүй дүршэл ехэтэй болоһон түрүү хүнүүдшье, ниитын эдеэ хоолой газарнуудта үсөөн бэшэ бии.

Гэхэтэй хамта, ниитын эдеэ хоолой олохон предприятинуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. һаяхан манай редакциин рейдовэ бригада Улан-Удэ городой ниитын эдеэ хоолой газарнуудаар ябажа, хүдэлмэритэйнь танилсаһан байна.

Энэ рейд юу харуулааб гэхэдэ үшөөл олохон столовонуудта, кафэнүүдтэ эдеэ хоол шанар муутайгаар бэлдэгдэдэг, ажалшадай эрилтэдэ хайша хэрэгээр хандадаг баримтануудай бии байһые элирүүлээ.

Илангаяа городой заха шадархи хүдэлмэришэдэй посёлогуудта байдаг столовонууд өөдэгүй, муу байдалтай байна.

Улан-Удын № 6, № 3 столовонуудай хангалтагүй хүдэлмэри тухай ажалшадай үмэнэһөө олон гомдолнууд ороһон байгаа. Эдэ столовонуудта, үнэхөөрөө эдеэ хоол шанар муутайгаар бэлдэгдэдэг байба. Мүн эдеэ хоолойнь шанар муу байхаһаа гадна, тэрэнэй үнэ сэнгынь үшөөл ехэ байһаар гэжэ хүдэлмэришэд мэдүүлнэ. Хүнгэн сэнгээр эдеэ хоол хүн зондо гэртэнь табиха гурим зарим столовонуудта бэелүүлэгдэнэгүй. Столовонуудай болон чайнануудай зарим хүдэлмэрилэгшэд хүн зондо эдеэ хоол табихадаа, шэгнүүрынь хүсөөнгүйгөөр, дутуугаар үгэнэ. Иимэ баримта Улан-Удын № 22 столоводо үзэгдэһэн байна.

Зунай халуун үдэрнүүд иигээд эхилхэнь. Энэ үедэ ниитын эдеэ хоолой газарнуудай хүдэлмэриие, мүнөөнэй эрилтын ёһоор эрид шууд һайжаруулха шухала байна. Юуб гэхэдэ, илангаяа зунай халуунай үедэ эдеэ хоол бэлдэдэг газарнуудта ариг сэбэрые нарин нангинаар сахиха, амтатай ба шанартай эдеэ хоолоор, элдэб умдаар ажалшадые таһалгаряагүй хангаха хэрэгтэй ха юм. Тиимын тула ниитын эдеэ хоолой болон худалдаа наймаанай газарнуудай хүдэлмэрилэгшэд энээндэ бодото анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Зарим столовонууд, илангаяа хүдөөгэй чайнанууд, элдэб амһартануудаар, приборнуудаар, технологическа шухала түхеэрэлгэнүүдээр дутаалдана. Энээниие Бурмонкоопсоюз, худалдаа наймаанай министерство хараадаа абажа, столово, чайнануудые бүхы хэрэгтэй зүйлнүүдээрнь дутамаггүйгөөр хангахын тулада хэмжээ абаха ёһотой.

Эдеэ хоолой газарнуудые үргэн ниитын үмэнэһөө хинан шалгажа байха ябадал хангалтагүй байна. Энээн тушаа нютагай Соведүүд болон профсоюзна организацинууд анхаралаа багаар табина гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Агууехэ Октябрьска революциин 40 жэлэй алдарта ойн ойротохо бүри арад түмэнэй ажалай болон политическэ эдэбхинь улам ургана. Энэ оршон байдалда ниитын эдеэ хоолой предприятинуудайшье хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө дунда социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлэн, арад зоной эрилтые хүсэд дүүрэнээр хангаха арюун нангин уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ зэргэтэй.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

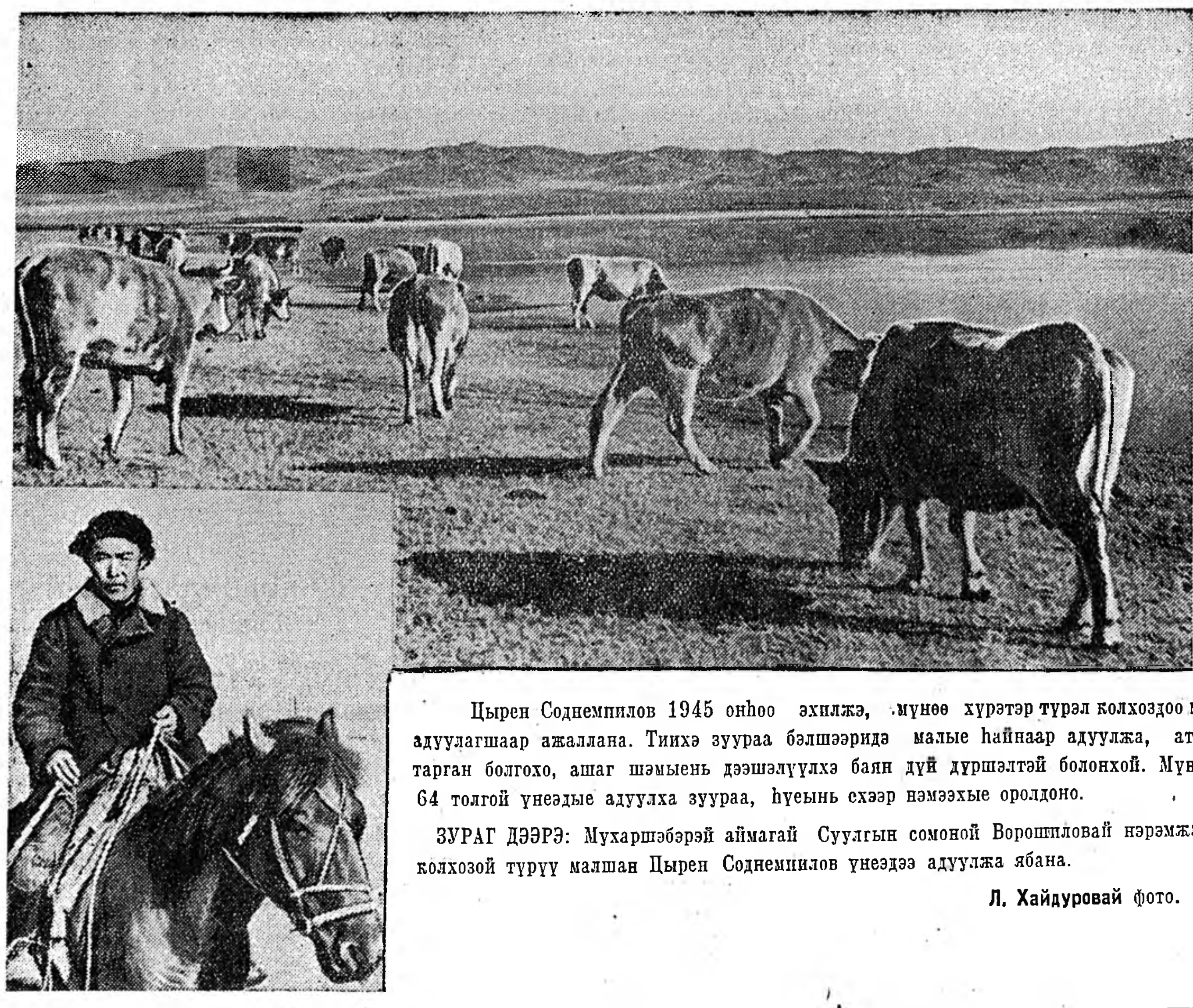
Нүхэр С. А. Ковпагые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Украинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр С. А. Ковпагай түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, мүн Советскэ түрэнэй үмэнэ габьяатай байһанайнь түлөө нүхэр Ковпак Сидор Артемовичые Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо **К. ОЗОЛИНЬ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль.
1957 оной майн 25.

Цырен Соднемпилов 1945 онһоо эхилжэ, мүнөө хүрэтэр түрэл колхоздоо мал адуулагшаар ажаллана. Тиихэ зуураа бэлшээридэ малые һайнаар адуулжа, атар тарган болгохо, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ баян дүй дүршэлтэй болонхой. Мүнөө 64 толгой үнеэдые адуулха зуураа, һүеынь ехээр нэмээхые оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүү малшан Цырен Соднемпилов үнеэдээ адуулжа ябана.

Л. Хайдуровай фото.

Малаа ойдо бэлшээдэг болоо

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишад социалистическэ мүрысөөндэ ороод, үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һаахын хойноһоо тэмсэжэ байна. Тиигэжэ нёдондонойхидо орходоо үнеэн бүриһөө 370 литр ехэ һүн һаагдадаг болохо юм.

Ажахын жэлэй үнгэрэгшэ долоон һарын турша соо үнеэн бүриһөө 900-гаад литр һүн һаагдаба. Энэнь нёдондо жэлэй тэрэ үеынхитэй сасуулхада 200 литрээр ехэ болоно.

Май һарада хабарай хахир хатуу үе тохёолдодог. Үбһэ тэжээл барагсааһан, хүхэ ногоон үшөөшье хүсэд бултайгаагүй байдаг ха юм. Тиигэбэшье һаань, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишад сүүдхэдээ мүнөө үнеэн бүриһөө 6 литр һү һаана.

Үнеэдээ һайнаар харууһалдаг, элдэб шэмэтэ тэжээл, үбһэ силосээр элбэг байһанһаа иимэ амжалтануудай туйлагдаһаниинь элитэ. Эндэхи һаалишад неделидээ ээлжээгээр нэгэ амардаг болоо. Тэдэнэй амархада ажалладаг һаалишан бии. Мүн һаалишадай һарадаа һааха һүнэйнь түсэб табигдана. Даалгабаря дүүргэһэн һаалишадта нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг.

Нёдондо жэлһээ энэ колхоз ойн соорхойгоор малаа бэлшээдэг болоо. Юуб гэхэдэ, нёдондо хабар ехэ ган гасуур болоод, бэлшээриингээ муудашоод байхада, хоёрдохи фермын малшад суглаан дээрээ хэлсэжэ, малаа хоёр гүүртэ болгон хубаагаад, бэлшээри һайнтай газар бэдэржэ, ой тайга гараа һэн.

Зүгөөр ой соо мал адуулхада ехэ бэрхэшээлтэй, һаагдаһан һүеэ тушааха газарта зөөхэ, малаа саг соонь уһалха хэрэгтэй байгаа. Теэд һү зөөхэ, уһа асарха машина фермэнүүдтэ үгтөө һэн. Хоёр һарын туршада малаа эндэ адуулха үедөө һаалишад үнеэн бүриһөө 390 литр һү һаагаа. Харин үнеэдээ ойдо гаргажа адуулаагүй фермынхид тэдэндэ орходоо үнеэн бүриһөө 200 литрээр бага һү һааһан юм.

Тиигэжэ молотовойхид үнеэдээ ойдо бэлшээдэг заншалтай болоо. Мүнөө ойдонь малай байра, малшадай гэр түхеэрэгдэнхэй. Малшадшье сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргатай. Газетэ, журнал, шатар, домино тэндэ абаашагдадаг.

Мүнөө энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд малаа зунай бэлшээридэ саг соонь гаргажа, һайнаар бэлшээн таргалуулхые хүсэнэ. Энэ жэлдэшье ойн соорхойнуудта мал бэлшээгдэхэ юм. Тиимэһээ тэндэ мал уһалха худаг малтагдажа, булагууд заһагдан сэбэрлэгдэжэ байнхай.

П. Кулаковский, Ехэ Куналейн МТС-эй главна зоотехник.

*

610 центнер хонинай мяхан абтахань

Шагдаржап Одуевай харууһалдаг 1000 толгой эрье хонинай отара зунай бэлшээридэ гаранхай. Бэлшээридэ гаргахын урда тээ хонидоо шэгнэжэ үзэхэдэнь, толгой бүриинь шэгнүүр дунда зэргээр 55,8 килограмм байһан юм.

— Гүрэндэ тушааха болотороо хонин бүриин шэгнүүрые 61 килограммда хүргэхэ зорилготойб,— гэжэ хонишон Шагдаржап Одуев хөөрэнэ.

1956 ондо Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан, «Коммунизм» колхозой суута хонишон Шагдаржап Одуевай отара 610 центнер мяха мүнөө жэл гүрэндэ тушааха байна.

11 жэлэй турша соо хонин ажалда хүдэлжэ Шагдаржап Одуев хэдэн мянган хони колхоздоо түлжүүлжэ үгөө, мүн хэдэн зуун мянган түхэригэй нооһо абажа, ехэхэн олзо доход оруулһан байна.

Байгша ондо Шагдаржап Одуев хонин бүриһөө 3,2 килограмм нооһо хайшалжа, 3200 килограмм нооһо гүрэндөө тушаахань.

Абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө Шагдаржап Одуев хонидоо һайн бэлшээридэ ябуулна, бэлшээрэе зүбөөр һэлгэнэ, май һарада хоёр уһалдаг һаа, июнь—июль һарада гурба уһалдаг болохо. Мүн дабһа дуран соонь долёолгодог байха юм.

Иигэжэ энэ отарын хонишод абаһан уялгануудаа бэелүүлхын түлөө оролдосотойгоор ажаллажа байнхай.

Д. Жигмытов.

Зэдын аймаг.

Аймагай Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ

Партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозой малшан Сыбыг Патархеев оролдосотой ажалаараа Ахынгаа аймагта суурхана. Саяан уулын сарьдагуудай үүрэй толондо сайбалзан толотожо эхилхэдэ Сыбыг һүрэг малаа бэлшээридэ гаргажа ябадаг. Ниитынгээ малые тобир тарган байлгахын тула Сыбыг унтаха нойроо гамнадаггүй, бүхы хүсэл зоригоо энэ хэрэгтэ зорюулдаг юм.

Нүхэр Патархеевэй даажа байһан 128 толгой залуу мал нэгэшье хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар үбэлжөөд, мүнөө бэлшээн таргалуулагдажа байна.

Сыбыг Патархеев оролдосотой ажалайнгаа түлөө аймагай Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

П. Жужаев.

Шухала хэрэг тоогдоногүй

Кударынхид эртын тарилга богони болзорто дүүргээ. Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата Ленинэй, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозууд эртын тарилгые саг соонь эмхитэйгээр үнгэргөө. Механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлдэг тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Игумнов) түрүү һуури эзэлнэ. Энэ бригадынхид жэлэйнгээ түсэбые 40 процент дүүргэнхэй. Тэдэнэр эртын пар хахалха түсэбөө 85 процент дүүргэбэ.

Сүхэ мүрэнэй тохойдо Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи комплексно бригада оршодог. Тэндэ нүхэр П. Чагдуровай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада хүдэлнэ. Энэ бригадынхид 13 үдэрэй туршада 700 гектар талмайда шэниисэ һайн шанартайгаар тарижа дүүргэбэ. Тэрэнэйнь 500 гектарынь хэрээһэлүүлэн таригдаа.

МТС-эй механизаторнууд партиин ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу болгон, Октябриин революциин 40 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Тарилгын бүхы участогуудһаа гектар бүриин 12 центнер ургаса туйлаха гэһэн уялга абанхай.

Үндэр ургаса хураажа абаха хэрэгтэ саг соогоо хахалагдаһан пар ехэ удхашанартай. Газарай хүрьһэнэй шииг нойто ехэтэй байха үедэнь эртын пар хахалагдаха ёһотой. Урда жэлнүүдэй дүй дүршэлһөө харахада саг соогоо хахалагдаһан пар дээрэ таригдаһан газарһаа ороохото болон тэжээлэй культурануудай үндэр ургаса абтаһан байха юм.

Энэ жэлдэ Кударын аймагай колхозууд 10820 гектар газарта эртын пар хахалха ёһотой. Гэхэтэй хамта энэ шухала хэрэгые МТС-үүдэй болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тооногүй. Тиигэжэ эртын пар хахалха эрхим болзорые үнгэргэжэрхихэеэ байна бшуу.

Пар хахалалга илангаяа Хамнигадайн МТС-эй харьяата колхозуудта унжагай удаанаар ябуулагдана. Майн 15-най мэдээгээр МТС-эй харьяата колхозуудта 847 гектар хахалагдаа гэхэ гү, али түсэбэйнь 19,8 процент дүүргэгдээд байна. Ждановай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цагадаев) 121 гектар, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Тугаринов) 74 гектар пар хахалаа.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд пар хахалалгые түргэдүүлхэ тушаа һанаагаа зобоногүй. Тиигэжэ хойто жэлэйнгээ ургаса тухай анхаралаа табинагүй.

—Манай бригадынхид эртынгээ тарилга дүүргээд, оройн культурануудые тарижа эхилээбди. Шэнэстүй, Баян-Улаан гэжэ участогуудта пар хахалха гэхэдэмнай колхозой түрүүлэгшэ нүхэр А. Ильин болюулаа,—гэжэ Хамнигадайн МТС-эй гурбадахи тракторна бригадын бригадир нүхэр Цыбиков гомдоно. Гэхэтэй хамта энэ колхоз жэлһээ жэлдэ бага ургаса хураадаг юм. Мүн колхозой агроном нүхэр Ранжуров эдэ дутагдалнуудтай эбсэшоод байнхай.

Аймагай центрһээ урагшаа Сүгөөнэй дабаае гаталхада Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой таряалан, сабшалан нэмжынэ. Энэ колхоз аймагай томохон колхозуудай нэгэниинь юм. Эндэ Хамнигадайн МТС-эй гурбан тракторна бригада хүдэлнэ. Нарин-Хүндэй гэжэ нютагта нүхэр Шангинай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада оройн культурануудые тарижа эхилэнхэй. Хэды гектар пар хахалаабта гэжэ нүхэр Шангинһаа һурахада «нэгэшье гектар хахалаагүйбди, МТС-эй, колхозой хүтэлбэрилэгшэд энээн тухай хэлээгүй» гэжэрхибэ. Захара толгой нютагта хүдэлдэг нүхэр Богдановай бригада оройдоол 100 гектар пар хахалаа. Тарилга хэхэтэеэ хамта пар хахалха арга боломжонууд эндэ хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Һүниин халаанда пар хахалалга бирататайгаар эмхидхэгдэнэгүй.

Мүн тэрэшэлэн пар хахалалгые Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата колхозууд удаарууулна. Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлдэг нүхэр С. А. Алемасовай тракторна бригада 660 гектар хахалха ёһотой аад, оройдоол 30 гектар хахалаа. «Комбайн» колхоздо долоодохи тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Капустин) түсэбөө оройдоол 5 процент дүүргээ. Куйбышевай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ерэхэ жэлэйнгээ ургаса тухай һанаагаа зобоногүй. Ехэ-Кударын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд тракторна бригадануудай бригадирнуудта эрилтэ һулаар табина.

Тарилгын талмайе үргэдхэхын тулада аймагай колхозууд 3000 гектар шэнэ ба боро газар хахалжа элдүүрилхэ ёһотой. Тэрэнэй ехэнхи талмайень энэ жэлдэ элдүүрилээд, оройн, тэжээлэй культурануудые тариха юм. Шэнэ газар элдүүрилхэ хүдэлмэри удаарна. Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата колхозуудта энэ шухала хэрэг тоогдоногүй. «Путь Октября», «Комбайн», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд нэгэшье гектар шэнэ ба боро газар хахалаагүй байһаар. Мүн Хамнигадайн МТС-эй харьяата Ждановай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд шэнэ газар хахалжа эхилээдүй. Иимэ харюусалгатай хэрэгэй гээгдэлдэ ороод байхада аймагай хүтэлбэрилэгшэд юундэ һанаа амар һууна гээшэб?

Олонхи колхозуудта механизаторнуудай байра байдалда анхарал табигданагүй. Жэшээлхэдэ, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой Сагаан Шулуута нютагта хүдэлжэ байһан тракторна бригадынхид полевой стан үгы дээрэһээ 4 модоной газарһаа ябагаар ябажа ажаллана. Эндэ ойлгуулламжын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Механизаторнуудые эдеэ хоолоор таһалдуулна. Колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр А. Соковиков хээрэ хүдэлжэ байһан механизаторнуудай ажаһуудал тухай дуулахашье дурагүй юм гэжэ хэлсэдэг. Мүн бусадшье колхозуудта иимэрхүү байдал үзэгдэнэ.

Аймагай колхозуудта пар хахалалга, шэнэ ба боро газар элдүүрилгэ юундэ удаарууулагданаб гэхэдэ, Хамнигадайн МТС-эй дирекци (директорынь нүхэр Пекаревский), Ехэ Кударын МТС-эй дирекци (директорынь нүхэр Дмитрьев) тракторна бригадын бригадирнуудта шанга эрилтэ хэнэгүй. Тарилга хэхынгээ хажуугаар пар хахалалгые үргэн далайсатайгаар ябуулха арга бии. Партиин айкомой МТС-үүдэй зонодохи инструкторска группанууд энээн тушаа һаналаа мүн лэ багаар табина.

МТС-үүдэй болон колхозуудай мэргэжэлтэд-агрономууд пар дээгүүр таригдаһан участогуудһаа үндэр ургаса абтадагыень һайса мэдэжэ байбашье, пар хахалалгые түргэдхэхэ тушаа зохихо хэмжээ абанагүй. Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд МТС-үүдтэ найдаад абяагүй ябадагынь гэмшэлтэй.

Мүнөө оройн тарилга аймагай колхозуудта түлэг дундаа ябажа байна. Пар хахалалга июниин 1 болотор сүм дүүргэгдэхэ ёһотой. Тиимэһээ энэ шухала хүдэлмэриие саг болзортонь дүүргэхэ талаар партиин Кударын айком, аймгүйсэдком яаралтай хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Болхоев, манай корр.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо

Бурят арадай алдарта басаган

Ажалша арадые капитализмын дарлалтаһаа сүлөөлхэ, манай ороноо коммунизм майдуулха хэрэгтэ түлөө ами наһаяа хайрлангүй тэмсэһэн большевигүүдэй ахалагша үетэнэй тоодо Мария Михайловна Сахьянова оролсоно.

Нүхэр Сахьянова революционеркоммунистын хүшэр хүндэ замаар ябажа гараһан байна. Эрхүүгэй губерниин Балаганска уездын, Бильчирэй волостиин Шэбэртэ нютагта (Эрхүүгэй областиин, Оһын район) 1896 оной январь һарада үгытэй бурядай бүлэдэ Мария Михайловна түрэһэн юм.

Хоёр класстай училищи дүүргээд, 1911 ондо М. М. Сахьянова Балаганска уездын Малышевка тосхоной церковно-багшанарай һургуулида һуража гараһан байна. Иигээд лэ үгытэй бурят басаганай һуралсалынь дүүрэхэл байгаа. Теэд бэлигтэй, шадамар басаганиие бурядай этнограф Матвей Николаевич Хангалов бурядай заншалай ёһоор анхаралдаа абажа, нютагайнгаа зонһоо мүнгэ суглуулаад Петербургда һурахыень эльгээһэн байна. Петербургда Мария Михайловна Лесгафтын нэрэмжэтэ эхэнэрэй дээдэ курсануудта һуража эхилһэн бэлэй.

Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай эхилжэ байха үедэ, большевигүүдэй организацинуудые хаанта засагаархидай бута сохихо гэһэн зорилготойгоор большевигүүдые олоор арестовалһан дээрэһээнь хүдэлмэришэдэй ангиин хүдэлөөн һуладхан байгаа. Гэбэшье, Петербургын хүдэлмэришэд хаанта засагтай тэмсэхээр хүсэеэ занградажа эхилһэ бэлэй.

Ленинэй хүтэлбэрилдэг большевигүүдэй парти империалистическэ дайе гражданска болгохын түлөө хүдэлмэрилжэ байгаа, солдадуудай болон матросуудай дунда нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулба. Эгээл энэ үедэ нүхэр М. М. Сахьянова Петербургда ерэһэн байна. Сахьянова ажалша арадай үнэн сэхэ басаган һэн тула хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлдэ холо үлэбэгүй. Петербургта дэлгэржэ байгаа революционно тэмсэлдэ тэрэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилбэ. 1916 оной февраль һарада Мария Михайловна РСДРП(б)-гэй Петербургын комитедэй даалгабараар, шархатаһан солдадуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, хорюултай номуудые тарааха партийна даалгабари дүүргэбэ. Улаан хэрээһэндэ мүнгэ суглуулба. Мүн Лесгафтын нэрэмжэтэ курсануудай партийна организациһаа Улаан хэрээһэнэй городой комитедтэ түлөөлэгшөөр ажаллаһан байна.

Петербургда аргалуулжа байһан шархатаһан солдадуудай дунда революционно хүдэлмэри ябуулһанайнгаа түлөө, мүн РСДРП(б)-гэй гэшүүн байһанайнгаа түлөө 1916 оной декабрь һарада Мария Михайловна арестовалагдажа, Петроградай эхэнэрнүүдэй выборгскэ түрмэдэ хаагдаба. 1917 оной февральска буржуазно-демократическа революциин үдэрнүүдтэ арад зон политическэ ажалябуулгынгаа түлөө хаагдаашадые түрмэһөө сүлөөлһэн юм. Тэдэнтэй хамта Мария Михайловнашье сүлөөдэ гараа бэлэй.

Түрмэһөө гараһанайнгаа һүүлээр бүри ехэ эрмэлзэлгэ хүсэлэнтэйгөөр революционно хүдэлмэри ябуулба. 1917 оной май һара болотор тэрэ Петроградта РСДРП(б)-гэй городой 2-дохи райкомой секретаряар хүдэлбэ.

1917 оной апрелиин 3-да В. И. Ленинэй Петроград ерэхэдэнь финляндска вокзал дээрэ нүхэр Сахьянова Ленин багшые угталсаһан юм. Удаань Владимир Ильичын үнгэргэһэн хэдэн суглаануудта байлсажа, үгэ хэлэхыень оло дахин шагнаһан байна.

Энэ үедэ Сибирьтэ. Эрхүүдэ Советскэ засагай түлөө шанга тэмсэл дэлгэржэ байба. Сусаршагүй большевик — революционно хүдэлмэри ябуулжа, дүршэһэн М. М. Сахьянова Зүүн Сибириин гол хото болохо Эрхүүдэ партиин даалгабаряар ерэһэн байна.

Түрэл хизаартань Мария Михайловнагай хэхэ юумэниинь барагдашагүй ехэ байгаа һэн. Февральска революциин һүүлдэ эмхидхэгдэһэн хүдэлмэришэн болон солдат депутадуудай Соведүүдтэ меньшевигүүд болон эсэрнүүд ехэ нүлөөтэй байгаа. Бурят зоной дунда нюдарган баяшуул, тэдэнэй үзэл баримталагшад — буржуазна националистнууд февральска революциин һүүлдэ «өөһэдөө захирха эрхэтэй национальна органуудые» эмхидхэжэ, Саг зуурын правительствые эдэбхитэйгээр дэмжэн, бурядуудай дунда Соведүүдые эмхидхэхэ хэрэгтэ элдэб һаад тойбо ушаруулжа, бурядуудые ород пролетариадһаа таһалан, эбьенъ таһалха гэжэ оролдодог байгаа бшуу.

М. М. Сахьянова Эрхүү городто Совет засаг байгуулхын түлөө бүрэн, ородшье зоной дунда хүдэлмэри ябуулжа эхилбэ.

1917 оной намар РСДРП(б)-гэй Эрхүүгэй комитедэй секретаряар тэрэ һунгагдаа һэн.

Ажалша арад зоной хэһэн тэмсэлдэ большевигүүдэй нүлөө үдэр бүри ехэ боложо байба. Эрхүүгэй большевигүүдтэ Красноярскһаа, Баруун Сибирьһээ ерэһэн партиина томохон хүдэлмэрилэгшэд горьтойгоор туһалһан байна. Тэдэ большевигүүдтэй хамта нютагай большевигүүд хадаа революцида эсэргүү меньшевигүүдэй болон эсэрнүүдэй политикые арад зондо балшаха элишэлэн хаяуулһан юм. 1917 оной октябриин 29-дэ болоһон Сибириин Соведүүдэй нэгэдэхи съезд дээрэ бүхы засагые Соведүүд абажа, Сибириин Соведүүдэй Центральна гүйсэдхэхэ комитет (Центросибирь) байгуулагдаа һэн.

Революцида эсэргүү байһан юнкернүүд болон офицернүүд. хамтаржа, Совет засагые унагааха һэдэлгэтэй үймөө 1917 оной декабрьда Эрхүүдэ үүдхэбэ. Эрхүүгэй хүдэлмэришэд болон Улаан гварди коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр декабриин 8-һаа 17 болотор революциин туйлалтануудые үймөөшэдһөө хамгаалаа һэн. Энэ тэмсэлдэнь Черемхово, Канск, Красноярск городуудай, мүн Агын ажалшад өөрынгөө түлөөлэгшэдые эльгээжэ, нилээд туһалһан байна.

Декабриин энэ тулалдаануудай үедэ партиина хүтэлбэрилэгшэд нүхэр П. Постышев толгойтойгоор (тэдэнэй дунда Мария Михайловна) Сагаан Байшан (генерал-губернаторай ордон) соо үлэшэһэн байгаа. Сагаан байшан соо үлэгшэд юнкернүүд болон офицернүүдэй добтолгодо баатар габьяатайгаар харюусаһан юм. Энэ ушар хадаа Сибирьтэ Совет засагай түлөө тэмсэгшэдэй түүхэдэ эгээн гайхамшагта хуудаһан болон ороһон байна.

Декабриин 22-то Эрхүүгэй хүдэлмэришэн болон солдат депутадуудай Совет бүхы засаг Соведүүдэй гарта оробо гэһэн тогтоол абаба.

1918 оной эхин багаар нүхэр Сахьянова Центросибириин Бурят-Монголой секторые даагшаар томилогдоһон юм. Энэ үедэ РСДРП(б)-гэй Эрхүүгэй комитедэй дэргэдэ большевигүүдэй бурят эмхи тогтоогдоо һэн. Тэндэ, Сахьяноваһаа гадна, Г. Г. Данчинов, Ф. М. Осодоева болон бусад оролсобо. Большевигүүдэй бурят эмхи Эрхүүгэй губерниин ажалшадай дунда Совет засаг тогтоохо талаар, буржуазна националистнуудай революцида эсэргүү ажал-ябуулгые элишэлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэдэг болобо. Тус эмхи Бурят-Монголой партийна организациин эхин һуури табиһан юм. Буржуазна националистнуудта эсэргүү бурят большевигүүдэй хэһэн тэмсэл 1918 оной апрель һарада бүришье шангадаа һэн.

1918 оной апрель һарын һүүл багаар Эрхүүгэй губерниин бурят зоной түлөөлэгшэдэй съезд нээгдэбэ. Съезд дээрэ большевигүүдэй эмхи буржуазна националистнуудта, Сахьяновагай хэлэһэнэй ёһоор, «түрүүшын сохилто» үгэһэн байна. Энэ үедэ бурят большевигүүд политическэ тэмсэлдэ үгытэй бурят зоной интересүүдые хамгаалдаг, Соведүүдтэ засаг үгэхын түлөө тэмсэдэг нилээд ехэ хүсэн болобо. Съезд Совет засагые мэдэрнэ, хүдэлмэришэн, таряашан, солдат болон хасаг депутадуудай Бүхэроссийска съездые, мүн тэрэнэй гүйсэдхэхэ орган—Арадай Комиссарнуудай Соведые амаршална, тэрэнэй доторой болон гадаадын политикые дэмжэнэ гэһэн резолюци съезд дээрэ бурят большевигүүдэй нэрэһээ нүхэр Сахьянова дурадхаһан байгаа. Съезд дээрэ буржуазна националистнууд олон байһан тула энэ дурадхалыень дэмжэбэгүй. Тиихэдэнь бурят большевигүүд бурят зоной үгытэйшүүлһээ һайшаал эрин хандахамнай гээд, съездын хүдэлмэридэ хабаадахаяа арсаа бэлэй. Бурят большевигүүд хүдөө тосхонуудта ошожо, ажалша бурят зониие Совет засагай түлөө тэмсэлдэ элсүүлхэ нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Энэ зорилгоор бурядуудай суглаанууд, съезднүүд дээрэ Совет засаг тухай, Коммунистическэ партиин национальна политика тухай хөөрэжэ үгэдэг һэн. Мүн «Власть труда», «Сибирская рабоче-крестьянская газета» болон бусад газетэнүүдтэ статьянуудые бэшэжэ толилдог һэн. Газетэнүүдтэ толилогдоһон статьянуудай дунда М. М. Сахьяновагай «Национальна асуудал болон ородой революци», «Бурядай съездэ» болон бусад статьянууд толилогдонхой. Тэдэ статьянуудта марксистско-ленинскэ теориин ёһоор буржуазна националистнууд шангаар шүүмжэлэгдэһэн байна.

Сибирьтэ сагаантантай тэмсэлэй ехээр дэлгэршэхэдэ, Улаан гвардиин частьнуудай сагаантантай баатарлигаар тулалдажа байха үедэ нүхэр М. М. Сахьянова Нижнеудинскын дэргэдэхи, һүүлээрнь Байгал шадарай фронтнуудай революционно частьнуудта агитатораар хүдэлһэн байна.

1918 оной һүүл багаар Сибирьтэхи революцида эсэргүү хүсэнүүдэй засаг түрые саг зуура буляан абахадань, Мария Михайловна Улаан гвардиин частьнуудтай хамта Зүүн зүг тээшэ сухарижа, нюусаар хүдэлжэ эхилээ һэн. 1919 оной эхинһээ 1920 оной апрель болотор нүхэр Сахьянова РКП(б)-гэй Далькрайкомой секретаряар «Посейдон» гэжэ нюуса нэрэтэйгээр хүдэлһэн юм.

1920 онһоо 1923 он болотор партийна элдэб хүдэлмэридэ хүдэлөө, мүн Я. М. Свердловой нэрэмжэтэ Коммунистическэ Университет дүүргэһэн байна.

1923 оной ноябрьһаа 1928 оной декабрь болотор М. М. Сахьянова Бурят-Монголой АССР-тэ түрүүн агитпропһаагые даагшаар, һүүлээрнь—1924 онһоо эхилэн, ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой харюусалгата секретаряар хүдэлһэн байна.

1929 онһоо эхилэн тэрэ хэдэн жэлэй туршада Москвада КПСС-эй ЦК-гэй аппарадта хүдэлбэ, һүүлэй жэлнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи Марксизм-Ленинизмын институтда научна хүдэлмэрилэгшөөр хүдэлһэн байна.

Нүхэр Сахьянова ВКП(б)-гэй XV, XVI, XVII съезднүүдэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа, XV, XVI-дахи съезднүүд дээрэ ВКП(б)-гэй Центральна Контрольно Комиссиин гэшүүнээр һунгагдаа, ВКП(б)-гэй XVII съездэ — ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Партийна Контролиин комиссиин гэшүүнээр һунгагдаһан байха юм. Гадна, нүхэр Сахьянова СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар, мүн СССР-эй ВЦИК-эй гэшүүнээр олон дахин һунгагдаа. Партиин үмэнэ ашатайгаар, үнэн сэхээр хүдэлһэнэйнгөө түлөө Мария Михайловна Ленинэй орденоор хоёр дахин шагнагдаа.

Мария Михайловна Сахьяновагай бүхы ажаябадалынь өөрынгөө арадай зол жаргалта байдалай түлөө, манай орон дотор коммунизм амжалтатайгаар байгуулхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр бүхыдэнь үгэһэн үнэн сэхэ большевигэй үльгэр жэшээ болодог юм.

Д. Бажеев, түүхын наукануудай кандидат.

„Совхозой хүдэлмэришэн" гэжэ олон тиражтай газетэ

Сэлэнгын совхозой дирекциин, партийна, комсомолой, профсоюзна организацинуудай орган болохо «Совхозой хүдэлмэришэн» гэжэ олон тиражтай газетын 1-дэхи номер хэблэлһээ гараба.

Газетэдэ КПСС-эй айкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой амаршалгын бэшэг, «Совхозой хүдэлмэришэдэй зорилгонууд» гэһэн тус совхозой директор нүхэр А. Башиновай статья хэблэгдээ. Мүн П. Цыбиковэй хүтэлбэрилдэг түрүү отарын хонишон комсомол Ф. Аюшеевэй ажалай дүй дүршэл тухай статьянууд толилогдоо.

Газетэ һарадаа 2 дахин 200 хэһэгээр хэблэгдэжэ байха юм.

Д. Бадмажапов.

Шэнэ техникэ абанабди

Манай Хориин МТС жэлһээ жэлдэ олон янзын машинануудые абана. Гансахан энэ оной апрель—май һарануудта 18 комбайн, «ДТ-54» маркын 2, «МТЗ-2» маркын 2, «КДП» маркын 2 трактор, мүн 10 гаран сеялкэ, плуг болон бусад машина техникэ абаа.

С. Сарьянов, МТС-эй слесарь.

Республикын аймагуудта хабарай тарилгын ябаса тухай

1957 оной майн 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Бүхы тарилга	Тэрэ тоодо ороонһото культуранудай тарилга	Хартаабхын тарилга
Тарбагатайн	74,1	94,5	56,8
Бичурын	73,1	88,1	43,8
Байкало-Кударын	66,2	82,8	20,1
Закаменай	64,8	100,5	6,1
Мухаршэбэрэй	62,3	84,3	16,3
Кударын	62,2	82,4	31,6
Хориин	61,2	100,0	16,6
Курумканай	61,0	69,0	21,0
Ториин	59,8	86,3	10,4
Кабанскын	59,5	84,7	8,4
Прибайкальскиин	58,3	78,1	3,1
Яруунын	58,0	89,2	9,4
Заиграйн	56,8	81,7	12,8
Иволгын	56,0	79,5	27,0
Түнхэнэй	55,4	73,6	8,4
Хэжэнгын	51,2	74,2	—
Сэлэнгын	49,6	78,5	21,1
Зэдын	49,5	69,2	28,4
Кяхтын	44,8	74,4	29,3
Баргажанай	43,5	62,5	25,3

Вагон заһабарилагшадай амжалта

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ байна. Пассажирска вагонуудые заһабарилагшад эдэ һарануудта түсэбһөө гадуур 5 вагон заһабарилжа гаргаба.

Мастер нүхэр К. Т. Черниковэй хүтэлбэри доро вагон задалагшад ажалладаг юм. Тэдэнэр вагонуудые саг соонь задалан, даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэнэ.

Заводой хүдэлмэришэдэй дундаһаа Николай Балыкинай хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай бригада түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр халаанайнгаа даалгабариие 230 процентһээ дээшэ дүүргэдэг юм. Нүхэд Межецкая, Зверова гэгшэд эршэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Слесарьнүүд нүхэд Лобасюк, Гасилов гэгшэд нормоёо 270 процент дүүргэнэ.—Бидэ дүүрэн хүсөөрөө ажаллаа һаа, үдэр бүри нормоёо 300 процент хүрэтэр. дүүргэхэ аргатайбди. Теэд цехымнай хүтэлбэрилэгшэд ажалыемнай зүбөөр эмхидхэнэгүй,— гэжэ нүхэд Лобасюк, Гасилов гэгшэд гомдоно.

Урда һарануудта заводойхид зөөлэн вагонуудые заһабарилгада өөрынь үные химдаруулха тушаа мүн лэ һайн амжалтануудые туйлаа.

С. Черненко.

Уялгаяа дүүргэбэ

«Гигант» колхозой хонишон Федор Богомазовай бригада үбэлжэлгэ, түл абалгые һайнаар үнгэргөө. Зуун эхэ хониһоо зуун хурьга абаха гэһэн уялгаяа саг соонь дүүргэбэ.

Б. Цыденов.

Барилга түргэнөөр, бүхөөр, үнэгүйгөөр хэхэ

КПСС-эй Түнхэнэй айком болон аймгүйсэдком аймагай барилгашадай съезд һаяхан үнгэргэбэ.

Съезд дээрэ аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Н. Домышев элидхэл хээ.

Аймагай колхозууд үнгэрһэн жэл ороохо тарианай үндэр баян ургаса хуряаһан байна. Гүрэндэ талха тушааха түсэбөө 270 процент, һү тушаалгаяа — 150 процент, мяха, ноохо тушаалгаяа 100 гаран процент дүүргээ.

Аймагта мал ажалай болон культурно-ажаһуудалай барилга һүүлэй жэлнүүдтэ үргэнөөр ябуулагдажа байна. 1953 онһоо 1956 он болотор үнеэнэй—31, тугалай — 12, хониной — 18, гахайн — 13, тахяа шубуунай — 10 байра баригдаа. Мүн ороохоной 16 склад, 5 овощехранилищи, 7 гараж, 7 бани, тэжээлэй 4 кухни, амаралтын нэгэ гэр болон 500 гаран байрын гэр баригдаа. Малай байрануудые барилгаар республика соо аймаг 3-дахи һуури эзэлһэн байна.

Аймагта мүнөө дээрээ 350 барилгашад хүдэлнэ. Манай аймаг барилгын элдэб. материалнуудаар — шулуу, хирпиисэ хэхэ улаан шабар гэхэ мэтээр яһала баян гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Энэ жэлдэ ашаглалгада үгтэһэн хирпиисын завод үдэртөө 8 мянган хирпиисэ үгэхэ аргатай. 1957 оной дүүрэтэр 1 млн. хирпиисэ гаргагдаха юм. Мүн 27 мянган кубометр барилгын модон барилгын газарнуудта зөөгдэнхэй. Барилга түргэнөөр, бүхөөр, үнэгүйгөөр хэхэ талаар манай аймаг бүхы арга боломжонуудтай гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

— Би хоёр һарын саада тээ барилгын техникум дүүргээд, «Красный пахарь» колхоздо хүдэлхэеэ ерээ һэм. Минии хүтэлбэрилдэг бригадада 30 гаран элдэб наһатайшуул хүдэлнэ. Гэбэшье барилга дээрэ залуушуул ехэ үсөөн хүдэлнэ. Залуу дархашуул, шулуушан, шэрдэгшэд хомор. Хүдөөгэй залуушуулые барилгын хүдэлмэридэ элсүүлхэ шухала байна. Тиимын тула жэлэй дүүрэтэр 4 залуу барилгашадые бэлэдхэхэб гэжэ залуу техник-барилгаша В. Кошелькова мэдүүлбэ.

— «Путь Ленина» колхозой барилгын бригадын звеное даагшаар хүдэлһөөр үнинэйшье бэшэб,—гэжэ Лопсан Байминов хэлэнэ,— энээнһээ урда барилга гансал модоор хэдэг һэмди. Модон барилгануудые галай аюулһаа зайсуулхань ехэ бэрхэ юм. Харин шулуугаар барилгахэдэ гэрнүүд хүнгэн сэнтэйшье бүхэшье, галда дүрэхэшьегүй байна.

Тиимэһээ аймагай барилгашад барилганууд дээрээ шулуу ехээр хэрэглэхэ зорилготойбди. Минии даадаг звено мүнөө колхозой правлениин гэрые туф шулуугаар барижа эхилэнхэй. Мүнөө барилгада хэрэгтэй туф гүйсэд бэлдэгдэнхэй.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи колхозой барилгын управлениие даагша нүхэр И. Сметанин колхозой мал ажалай байрануудые түргэнөөр, олоор бариха тухай хэлэхэ зуураа, илангаяа культурно-ажаһуудалай барилга бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ саг ерээ гэжэ тэмдэглээ. Мүн республикын барилгануудые мэргэжэлтэй барилгашадаар хангаха талаар ябуулагдажа байһан хүдэлмэри тухай хөөрэбэ. Илангаяа шэнэ барилгануудые шанартайгаар бариха асуудалда гол анхаралаа хандуулха ёһотойбди гэбэ.

Үнэхөөрөөшье, колхозой барилганууд шанарайнгаа талаар бүри һайн байха ёһотой. Жэшээлхэдэ, «Победа» колхоздо үнеэнэй шэнэ байра баригдаа. Тэндэ муухай болоһон агаар газаашань гаргаха вентиляци хэгдэһэн аад, харин газааһаа сэбэр агаар оруулха соргонууд хэгдэбэгүй. Гадна олохон барилганууд үшөөл үнэтэй болоно.

Бусад үгэ хэлэгшэд: «Путь Ленина» колхозой барилгын бригадын бригадир Гомбоев, «Путь коммунизма» колхозой барилгын бригадын бригадир Танхаев, барилгашад Хандиров, Дагбаев, Д. Шотонов гэгшэд барилгануудта ушардаг олон дутагдалнууд тухай, тэдэниие хайшан гэжэ усадхаха тухайгаа хэлсэжэ, мүн Агууехэ Октябриин 40 жэлэй хүндэлэлдэ уялгануудые абажа, бэе бэеэ мүрысөөндэ уриба.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе аймагай ажалшадай, колхознигуудай шэнэ, гоё клубууд, һаруул, ужам байрын гэрнүүд, библиотекэнүүд, культбазанууд, улаан булангууд соо угтахын түлөө бүри эршэмтэйгээр хүдэлхэ уялга абажа, республикын бусад барилгашадта хандаһан Хандалгые нэгэн дуугаар барилгашад батална.

Оборонно эдэбхитэдэй аймагай суглаан

Петропавловка тосхондо Зэдын аймагай оборонно эдэбхитэдэй суглаан һаяхан болоо. Суглаанда хабаадагшад «Оборонно-спортивна хүдэлмэриие һайжаруулха тухай» асуудалаар ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Борисовай элидхэл зүбшэн хэлсээ.

Оборонно эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад аймаг дотор оборонно-спортивна хүдэлмэриин хангалтагүй байһые тэмдэглээ. Энэ хүдэлмэри тушаа аймагай партийна, комсомолой организацинууд болон ДОСААФ-эй комитет анхаралаа багаар хандуулна гэгдээ. Оборонно-спортивна хүдэлмэри илангаяа Ленинэй, Кировэй, Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта һулаар ябуулагдажа байһан зандаа.

Тэрэшэлэн Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе һайндэрлэлгэтэй, фестивальда бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, оборонно-спортивна хүдэлмэри бүри хүсэтэйгөөр ябуулха шухала гэжэ суглаанай тогтоолдо бэшэгдэбэ.

Суглаанай һүүлээр оборонно хүдэлмэриин эдэбхитэдтэ республикын болон аймагай ДОСААФ-эй комитедүүдэй грамотанууд барюулагдаа. Удаань һонирхолтой лекци уншагдаба.

Манай корр.

Түрүү автолавка

Яруунын аймпотребсоюз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Подшивалов А. А.) малшадай эрилтые гүйсэд хангахын тулада оролдолго эдэбхи гаргадаг юм. Аймпотребсоюзай эмхидхэһэн нүүдэл автолавка холо ойрын колхозуудай отара, гүүртэнүүдээр саг үргэлжэ ябажа, малшадта үргэн хэрэгсэлэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэгээр наймаална.

Аймагай эгээл баруун захын Ульдиргын «Коммунизм» колхозой гүүртээр гү, али аяар холын Тэлэмбын колхозой гүүртэнүүдээр аяр шарахан үнгэтэй шэнэ маркын тусгаар автолавкын хододоо ябажа, наймаа эмхидхэхэнь харагдадаг.

Урин зулгы аад, хүхюун хөөрүү зантай наймаалагша хүбүүн малшадта хэрэгтэй юумыень дэбтэртээ бэшэжэ абаад, «дахин ерэхэдээ эрхэбэшэ асархаб» гээд ошодог юм.

— Андрей хэлээ хадаа асархал байха,— гэлдэн малшад тэрэниие үдэшэхэ зуураа,— ёһоор лэ болоо гээшэ хадаа. Хүдөө холошье гэхэгүй, гүүртэдээ байгаад хэрэгтэйгээ асаруулжа байха,— гэлсэнэ.

Барагхан сэнтэй костюм үнинэй оложо ядадаг аад, мүнөө 1110 түхэригэй костюм абааб. Мүнөө оёдолой машина захибаб, — гээд малшан Цыбен Бадмаев хөөрэнэ. Эгээл иимэ хөөрэлдөөн Яруунын совхозой гүүртэдэ болоо юм.

Автолавкын наймаалагша Андрей Серебрюков машинаяа өөрөө жолоододог юм. Энэ залуу хүбүүн совхоз, колхозуудай холо ойрын отара, гүүртэнүүдээр ябажа саг үргэлжэ наймаа хэхэдээ һара бүриингөө түсэбые 110—150 процент дүүргэхэһээ гадна, худалдан абагшадта культурнаар, урин налагайгаар хандадаг байна. Тиигээд малшадай хэрэглэһэн захяае хоёрдохёо, гурбадахяа бусажа ерэхэдээ эрхэ бэшэ бэелүүлдэг юм.

Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхозой Харгааһатын гүүртын малшад Даши Дамбаев оёдолой машина, Цыремжит Дондокова пальто захижа асаруулаа. Мүн тиихэдэ «Улаан туяа» колхозой Хуһан толгойн отарын хонишон Дыжит Гармаева, энэ колхозой үхэршэн Ц. Чимитов гэгшэд оёдолой машина захижа абаһан байна. Иимэ жэшээнүүд олон.

Залуу наймаалагша хабарай тарилгын үедэ полевой стануудта хүрэжэ, механизаторнууд болон колхознигуудые шухала эд бараагаар хангана. Тиигэжэ Андрей Серебрюков хүдөөгөөр ябажа наймаа хэһэнэйнгээ һүүлдэ аймпотребсоюзай базаһаа эд бараа, захилайнгаа хэрэгсэлые абаад дахин һөөргөө яаража гарадаг юм.

Зураг дээрэ: Андрей Серебрюков Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Хорнихоогой отарын хонишодто автолавкатаяа ерээд бараа худалдажа байна.

Ц. Дандаровай текст ба фото.

Ниитын эдеэ хоолой газарнуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха

Хүн зоной эрилтые хүсэдөөр хангая

Арад зоной үдэрһөө үдэр бүри ургажа бай-
а эрилтэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хангаха
рэгтэ ниитын эдеэ
оолой газарнууд
а ехэ үүргэ дүүр-
эг байна. Мүнөө
луун дулаанай
та эдэ газарнуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха шухала.
имын тула манай газетын редакци ниитын эдеэ хоолой газар-
удай хүдэлмэриие шалгаха талаар тусхай рейд үнгэргэһэн
йна. Мүн түрүү поварнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл ба һа-
мжа, дурадхалнууд тухай доро толилогдоно.

оол баридаг газарнуудай хүдэлмэри һайжаруулха

Ниитын эдеэ хоолой газарнуу-
хүдэлмэриие һайжаруул-
хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй
гэй, СССР-эй Министрнүүдэй
едэй 1956 оной мартын 1-нэй
оолые бэелүүлэн, манай нии-
эдеэ хоолой предприятинуудта
им тэды хүдэлмэри хэгдэһэн
а. Республикымнай хүдөө ню-
удта ниитын эдеэ хоолой 120
н газар тоологдоно. Му-
жэлдэ Байкало-Кударын, Заиг-
н, Прибайкальска, Иволгын,
багатайн аймагуудта шэнэ чай-
закусочнанууд баригдажа бай-
Тиихэдэ Боргойн совхоз болон
н МТС-үүдэй дэргэдэ столово-
баригдажа эхилээ. Хүдөөгэй
алшадай эрилтые һайнаар хан-
ын зорилгоор чайна, столово-
дай хүдэлмэрилэгшэд олон зүй-
эдеэ хоол бэлдэдэг болоо. Энэ
ар Хорин, Зэдын, Заиграйн
потребсоюзуудай чайнануудай
ективүүд һайн амжалта туй-
а шадаа. Кабанскын, Бичурын
потребсоюзууд чайна, столово-
лдэгдэһэн эдеэ хоолой өөрынь
25 процент хүрэтэр химда-
һан байна. Мүн олохон айм-
ебсоюзууд эдеэ хоол худалдаха
һарынгаа түсэбые үлүүлэн
гээ.

жалшадые шанар һайнтай эдеэ
оор хангаха талаар Хорин
центрдэхи чайнын хүдэлмэри
лта жэшээ боложо үгэмөөр.
ные даагша нүхэр Баинова,
агша повар Матвеева гэгшэд
он хоногһоо байха үдэр бүхэн-
енюгээ ондоогоор табина.

дөөгэй ажалшадые эдеэ хоо-
һайнаар хангаха талаар иимэ
м тэды хубилалта хэгдэбэшье,
ын эдеэ хоолой газарнуудай
лмэридэ дутагдал үшөөл
Республикымнай эд хэрэглэг-
й коопераци ниитын эдеэ
худалдаха 4 һарынгаа түсэб
гээгүй. Иволгын, Хэжэнгын,
ажанай, Хойто-Байгалай айм-
ебсоюзууд чайна, столовонуу-
гаа хүдэлмэриие һайжаруул-
ажалшадые амта, шэмэ һайн-
эдеэ хоолоор хангахын тулада
ала хэмжээ абанагүй. Эдэ ай-
удай эдеэ хоолой газарнуудта
муутай, үнэ ехэтэй
энүүд худалдагдана. Зариман-
дань ариг сэбэршье муугаар сахигдана. Хойто-Байгалай аймпотребсоюзай чайна илангаяа муугаар хүдэлмэрилнэ. Эндэ обедэй блюдэнүүд тон үсөөн. Түсэбэйнь дүүргэлтэ гансахан архи наймаалгаар хангагдана. Олон столовонуудта хүнүүдэй гэртээ эдеэ хоол абаашаха арга хэрэглэгдэнэгүй.

Хүдөө нютагуудай ниитын эдеэ хоолой газарнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэхэн зорилго табигдана. Тэрэ зорилгые хайшан гэжэ дүүргэхэб гэхэдэ, хүдэлмэридөө байһан дутагдалые түргөөр усадхаха болоно. Нэн түрүүндэ эдеэ хоолойнгоо үные химдаруулха, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэй. Тиихэ зуураа, блюдэнүүдэйнгээ тооe олошоруулха, столовонуудта архи наймаалжа түсэбөө дүүргэхые оролдодог заншалые дары болюулха хэрэгтэй, ямаршье архи хүдөөгэй ниитын эдеэ хоолой газарта наймаалагдаха ёһогүй.

Столовоһоо ажалшадта гэртэнь эдеэ хоол табиха гээшэ шухала удхашанартай хэрэг. Юуб гэхэдэ, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй ажалыень хэды ехээр хүнгэлхэ арга олгоноб. Тиимэһээ чайна, столово бүхэнэй хүдэлмэрилэгшэд энэ аргые үргэнөөр хэрэглэхэ зэргэтэй.

Жэл ерэхэ бүри ниитын эдеэ хоолой газарнуудай тоо олошоржо байбашье, ажалшадай эрилтые хангажа шаданагүй. Тиимэһээ шэнээр тогтоогдоһон совхозуудай дэргэдэ, мүн ехэ харгы дээрэхи тосхонуудта чайнануудые нээхэ зорилготойбди.

Аймпотребсоюзуудай, сельпонуудай хүтэлбэрилэгшэд столовонуудые саг үргэлжэ шэнэ мяха, овощоор хангажа байха ёһотой. Тэрэнэй тулада теплицэ, огородтоо элдэб овощь тариха, гахай, кролик, шубуу үсхэхэ байна. Мүнөө зунай саг ерэбэ. Тиимэһээ ниитын эдеэ хоолой газарнуудта ариг сэбэр наринаар сахиха тон шухала.

Столовонуудай хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада хүдэлмэришэдэй, илангаяа поварнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

В. Танхаев, Бурмонкоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ.

Арад зондо—амтатай эдеэ

Манай Хори тосхон гурбан харгын бэлшэр дээрэ юм. Улан-Удэ город, Хэжэнгэ, Ярууна зориһон улад зон столовые дайрангүй гарадаггүй. Тиимэһээ нютагай зонһоо гадна, манда орожо эдеэлдэг хүн зоной олонхинь холо ойрын харгы замда ябагшад болоно.

Энээнһээ урда жэлнүүдтэ «Хоринин столоводо эдеэнь муу» гэжэ хүн зон хэлсэдэг байгаа. Яахадааб гэхэдэ, энээнһээ урда тээ столовые даагшаар эдэбхи үүсхэл багатай хүнүүд хүдэлмэрилдэг, тэрэ мүртөө ойро зуура хүдэлөөд ябашадаг һэн. Мүн хоол баригшадые культурнаар хангаха талаар ехэхэн дутагдалнууд бии байгаа.

Ниитын эдеэ хоолые һайжаруулха асуудалаар Бүхэсоюзна болон республиканска зүблөөнүүдэй болоһоной һүүлээр бидэнэр ажалаа шэнээр эмхидхэн, ажалшадые амтатай һайн эдеэ хоолоор хангаха тушаа зарим тэды юумэ хэһэн байнабди. Жэшээлхэдэ, өөһэдын хамһабариин ажахытай болообди. Тэндээ гахайнуудые олоор шахажа, түхэрээн жэл соогоо үнэ сэн багатай тарган мяхаар ажалшадые ханганабди. Мүн намарай сагта овощь болон хартаабха ехээр суглуулжа абаад хадагалха тусхай газартай болохобди.

Тиихэдэ эдеэнэйнгээ блюдэнүүдые элдэб янзын, олон болгохо талаар үшөөл ехэ дутагдалнууд бии байна. Юуб гэхэдэ, национальна блюдэнүүд гэхэдэ, ганса буузаһаа бэшэ юумэн манда үгы. Мяхаар болон һүөөр национальна блюдэнүүдые олоор бэлдэхэ тухай гансал хөөрэлдөөн болоһоор.

С. Матвеева, Хоринин аймпотребсоюзай столовын повар.

Студентнүүдэй столово

Манай Кяхта городой техникумууд болон тусхай дунда һургуулинуудта олон тоото студентнүүд һуралсадаг. Тэдэниие шанартай эдеэ хоолоор саг соонь хангаха гээшэ ехэхэн удхашанартай.

Бидэнэр студентнүүдэй столоводо хүдэлмэрилэгшэд энээн тушаа анхаралаа хододоо табижа, үнэ сэн багатай эдеэ хоолоор студентнүүдые хангахые оролдонобди. Тэдэнэй эрилтэнүүдые хараадаа абажа, элдэб янзын эдеэ хоол химда сэнгээр худалдахада манай студентнүүд ехэ баясадаг.

Би мүнөө 15-дахи жэлээ повароор хүдэлжэ байнаб. Өөрынгөө дүй дүршэл, шадабари мэргэжэлые залуу поварнуудта дамжуулхые оролдогшоб. Манай ажал тон харюусалгатай хэрэг мүн. Шэмэ шүүһэ һайнтай, амтатай эдеэ хоол бэлдэлгэ поварнуудай оролдолгоһоо болоно бшуу. Тиимын тула ажалдаа үнэн сэхээр, бүхы һаналаа табижа, шударгыгаар хандаха шухала байна.

Мүнөө Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөн хаа хаанагүй дэлгэрэнхэй. Эдэ бүгэдэарадай мүрысөөндэ оролсоод, ажалдаа шэнэ амжалта туйлахаар зоригжонхойбди.

Н. М. Варлакова, Кяхта городой студентнүүдэй столовын ахалагша повар.

Амарагшадай эрилтэдэ анхаралтайгаар хандаха

Ямаршье курортдо хүнүүд амархаһаа гадна бэеэ эмшэлүүлжэ, шэнэ хүсэ шадалтайгаар ажалдаа гарадаг гээшэ. Тиимэһээ курортдо амарагшадые һайн эдеэ хоолоор хангаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг байна.

«Аршан» курортдо би гурбадахи жэлээ повароор хүдэлмэрилжэ байха зуураа, амарагшадые гансал һайн шанартай эдеэ хоолоор хангаха хэрэгтэй гэжэ мэдэхэ болонхойб. Эдеэ хоол буйлуулагшадай 6 һарын курса дүүргэһэншье һаа, түрүүшын үедэ дүй дүршэл багатай байгааб. Теэд аха нүхэдэйнгөө туһаламжаар мүнөө ямаршье хоол бэлдэжэ шадаха болоһондоо урмашадагби.

Нёдондо жэлдэ дунда зэргээр үдэр бүхэндэ 300 хүнэй эдихэ хоол бэлдэдэг байгаабди. Мүнөө жэлдэ курортдо амарагшадай тоо үшөө 100 хүнөөр олошорхонь. Тиимэһээ бидэнэр, поварнууд хүдэлмэриингөө хэдышье ехэ болоо һаань, амарагшадай эрилтые һайнаар хангахын түлөө оролдохо ёһотойбди. Мүнөө 300 шахуу хүн курортдомнай амаржа байна. Тэдэнэй нэгэнииншье эдеэ хоолой талаар үшөө гомдол оруулаагүй. Гэбэшье, энээгээр һанаагаа амарангүй, саашанхи сезонуудта амархаяа ерэһэн хүнүүдые гансал һайн шанартай эдеэ хоолоор хангаха зорилготойбди.

Мүнөө 14 поварой орондо 8 хүн хүдэлмэрилнэбди. Саашадаа амарагшадай олон болохо бүри хүдэлмэримнай бүри ехэ болохо байна. Тиимэһээ курортымнай хүтэлбэрилэгшэд энээниие хараадаа абажа, зохихо хэмжээ абаха бээ гэжэ найдагдана. Тиихэдэ амарагшадые үдэр бүхэндэ ондо ондоо зүйлэй хоолоор эдеэлүүлхын тулада эртын овощь болон бусад продукт мүнөө дээрээ багашаг байна.

Бидэнэр социалистическэ промышленность болон хүдөө ажахы дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүдтэй хамта Агууехэ Октябриин 40-дэхи жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтаха уялгатайбди. Тэрэ уялгаяа бэелүүлэн, социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хүдэлмэридөө байһан дутагдалнуудые түргөөр усадхажа байнабди.

В. Демина, «Аршан» курортдохи столовын хүдэлмэришэн.

Хори гаран баясхаланда хүртэбэ

Курумканай аймцентр дээрэ шэнэ чайна бии юм. Тэндэ хододоо ариг сэбэр байдаг. Энэ чайнын хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй ажалшадай эрилтые һайнаар хангана.

Ниитын эдеэ хоолой хүдэлмэри дээрэ олон жэлдэ таһалгаряагүй хүдэлһэн түрүү повар Александра Гавриловна Колмакова олон янзын амтатай эдеэ хоол бэлдэдэгээрээ олоной дунда хүндэтэй болонхой. Оролдосотой һайн ажалайнь түлөө нүхэр Колмаковада 20 гаран баясхалан ажалшадай үмэнэһөө оруулагдаһан байна.

—Улад зондо амтатай эдеэ хоол улам һайнаар бэлдэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа оролдохоб,—гэжэ нүхэр Колмакова мэдүүлнэ.

К. Климов.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһаа). Һү худалдадаг 45-дахи шэнэ магазин. Ниитын эдеэ хоолой болон худалдаа наймаанай газарнуудай түрүү хүдэлмэришэд: Эдеэ хоолой 10-дахи магазинай наймаалагша В. Н. Суханова, 72-дохи магазиниие даагша Е. М Федюнина, 1-дэхи столовын повар Н. А. Рубцова, 8-дахи столовын амһарта угаагша

А. Т. Северина, Түнхэнэй „Аршан" курортдохи столовын повар В. С. Демина гэгшэд байна. Зурагай хажуу таладань—13-дахи столово соо.

„Б-М. ҮНЭН" газетын рейд

УСАДХАГДАХА ЁҺОТОЙ ДУТАГДАЛНУУД

1. ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ СТОЛОВО ИИМЭ БАЙХА ЁҺОТОЙ ААЛ?

н зоной эрилтые хүсэд дүүрэ-
хангаха талаар Улан-Удэ горо-
ниитын эдеэ хоолой газарнуу-
хүдэлмэринь зарим тэды
арбашье, үшөөл ехэхэн дутаг-
ууд тохёолдоно.

ээндэ баримта болгон Улан-
модоной заводой дэргэдэхи
мэришэдэй столовые абаад
Эндэ ариг сэбэрэй талаар муу
аһаа гадна, амта шэмэ муутай
хоол бэлдэгдэнэ. Хэлэндэ хүр-
гүй гашуун капустаар шүлэ,
аршаһан муу мяхаар котлетэ,
хэхэдэнь хүдэлмэришэд го-
йй яахаб. — Шанартай һайн
һээ байха, энэ столоводо за-
аа хилээмэн дуталдана,—гэжэ
ной заводой профкомой түрүү-
нүхэр Драган гомдолой дэб-
соо бэшэһэн байна.

агтал энэ столовын хүдэлмэ-
шэдэй гэмээр иимэ дутаг-
уудай тохёолдожо байхада
-Удын столовонуудай трестын
(директорынь нүхэр Роговой)
а амархан «нюдэ балай, шэхэ
» һууна ха юм. Теэд энэшье
алтай бэшэ. Юуб гэхэдэ, трес-
«ноёд» Үдын урда бэеын сто-
нуудаар үсөөн ябадаг, тэдэнэй
лмэреэр һонирходоггүй зан-
ай.

Дээрэ дурсагдаһан 6-дахи столовын директорэй орлогшо нүхэр Дунаев өөһэдынгөө эмхигүй муу хүдэлмэриие, һалан нобшо байдалые элдэб юрэ бусын шалтагаанаар далдалхые һэдэнэ. Энэнь «сагаан нииткээр хара бүд дээгүүр оёжорхиһондол» эли тодоор харагдана. Угаа ядахадаа энэ столовынхид хүнгэлэгдэһэн сэнгээр эдеэ хоол хүн зондо гэртэнь табиха гуримые мүнөө болотор бэелүүлээгүй байһаар. — Бүхы столовонуудта хэрэглэгдэдэг энэ гуримые юундэ бэелүүлнэгүйбта?—гэжэ нүхэр Дунаевһаа һурахада:—Манда ашаг туһа, олзо доход багатай байна гэжэ убайгүй харюусана. Хүдэлмэришэдэй столово иимэ байха ёһотой аал?

2. ДУТУУГААР ШЭГНЭГШЭД, ХЭРЗЭГЫГЭЭР ХАНДАГШАД

Сэмбын фабрикын дэргэдэ 22-дохи столово бии юм. Фабрикын хэдэн зуун хүдэлмэришэдэй нилээд олонхинь эндэ эдеэлдэг. Хараха янзада бараг столово хэбэртэй. Теэд эндэ эдеэлдэг хүдэлмэришэд энэ столовын хүдэлмэри тухай олохон гомдол оруулна.

Столовын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Егорова хоол хубаалга дээрэ байха зуураа, дутуу шэгнүүртэй блюдэ эдеэлхэеэ ерэгшэдтэ хэдэн дахин үгэһэн байха юм. Бүришье һаяхан фабрикын нэгэ хүдэлмэришэндэ гэртэнь һү худалдахадаа дутуу үгөө. Теэд худалдан абагшын зүб эрилтэ хэхэдэнь, урдаһаань нүхэр Егорова хэрзэгы шэрүүнээр хандажа, худалдаа наймаанай гуримда тэсэшэгүй ябадал гаргаа. Энээниие хүдэлмэришэд шүүмжэлхэ ёһоороо шүүмжэлээ.

Мүн буйлуулагдадаг эдеэ хоолойнь олонхинь муу шанартай байдаг. Жэшээнь, шүлэнэйнь капуста угаагдадаггүй дээрэһээ тон гашуун, котлетэ, биточконуудтань хилээмэн дан ехээр холигдодог байна.

Фабрикын цехүүдтэ буфедүүд хүдэлдэг. Столовын хүтэлбэрилэгшэд (нүхэд Иванов, Телешева) химда сэнтэй халуун пирожогуудые, кисель гэхэ мэтые тэдэ буфедүүдтэ наймаалха аргатай аад, юушье хэнэгүй. Тэндэнь гансал печени, конфетэ гэхэ мэтэ наймаалагдана.

Баһа оной түрүүшын 4 һара соо столовын «гомдол, дурадхалай» дэбтэртэ 10 гомдол бэшэгдэһэн байгаа. Гэбэшье, гомдолой дэбтэрые хүн бүхэн абажа шадахагүй байна. Юуб гэхэдэ, тэрэниие эриһэн хүндэ столовын хүдэлмэрилэгшэд хамтаараа «харюу» үгэхые оролдодог байха юм.

Фабрикын зарим цехүүдэй хүдэлмэришэд химикадуудые хэрэглэдэг газарта ажалладаг дээрэһээ заатагүй һү ууха ёһотой. Теэд һүүлэй үедэ столоводонь һүн худалдагдахаһаа байха, һүндэ шанаһан лапша, каша гэхэ мэтэ наймаалагдахаяа болишоо. Тиихэдэ химда сэнтэй винегрет, кисель мүн лэ үгы байһаар. Эдэ дутагдалые түргөөр усадхажа, үнэ багатай, шанар һайнтай эдеэ хоол бэлдэхэ хэрэгтэй.

3. ШҮҮҺЭГҮЙ БУУЗА, ШЭМЭГҮЙ ЭДЕЭН

Манай рейдовэ бригадынхид мүн бууза баридаг газарнуудаар ябаһан байна. Улан-Удэ городой 13-дахи столово бууза баридаг тусгаар столово гэжэ нэрэтэй. Мүн «Рекорд» ресторанда, зарим нэгэн кафе, чайнануудта бууза хэдэг заншалтай.

Зүгөөр буузын шанарыень, хүн зоной хэлсэдэгэй ёһоор «шэмэ шүүһынь, амтынь» хаража үзэхэ болоо һаа, заримдаа шанаргүй, бууза гэжэ абажа эдиһэнэй урмагүй байдаг. Пүмпэгэр зузаан гурилтай, шүүһэ тоһонь гарашаһан бууза урдаа табяад һуухадаа хэн һайхашааха гээшэб!

Эгээл иимэ буузануудые манай зарим столовонуудай поварнууд үе үе болоод хэдэг заншалтай. «Свобода» үйлсөөр нэгэ багахан столово бии юм. Энэ 10-дахи столоводо мэдэлтэй. Тэрэнэй директорынь нүхэр Логачев.

Уйтан зал соо 4—5 стол табигданхай. Тэрэниие тойроод хэдэн хүн бууза хүлеэжэ һууна. Уданшьегүй буузын жэгнүүр хон-жэн гэжэ эдеэ шанадаг газарһаа үнөөхи хоншуухан үнэр хангалтаад абаба. Табаг дээрэ табигдаад. ерэхэдээ тэһэршэһэн аад, ямаршье шүүһэгүй, гахайн гутанги мяхаар хэгдэһэн буузанууд байба. Бууза хүлеэгшэд энээндэ дураа гутажа, поварые дуудаба. Хара хирэ болошоһон халаадтай, хүлдөө хуушан валенка угалһан, ута гэгшын папирос амандаа зууһан хүн орожо ерээд, олоной урдаһаа убайгүй хараад, «би зэмэтэй бэшэб, гурилай муу дээрэһээ иимэ болоо» гэжэ хэлээд ябашана. Энээнэй нэрынь Тудуп Доржиев — тус столоводо бууза «дархалдаг» хүн юм ха.

Энээнһээ урда нүхэр Доржиев Улан-Удын олохон столовонуудаар хүдэлөөд һалан нобшо, журамгүй дээрэһээ ажалһаа гаргагдаһан байгаа. Теэд «налархай» сэдьхэлтэй Логачев тэрэниие буузашан болгоод, «дали дороо дальбараагаа дараад» байһандал далдалаад байна ха юм.

Иимэ һалан, ариг сэбэрые сахидаггүй хүнэй хэһэн буузые эдихэдэшье жэрхэштэй байна гэжэ тэрэ столоводо орогшод хэлсэнэ. Теэд хэды болотор Тудуп Доржиев мэтын хүнүүд түүхэй муу буузаар хүн зониие «хүндэлжэ» байха юм ааб?

Мүн 13-дахи столоводо ороходо иимэрхүү бууза хэдэг. Теэд бусадшье эдеэн амта шэмэгүй, хүйтэн байдаг. «Рекорд» ресторанай поварнууд заримдаа хэнэйшье эдихэгүй хүйтэн муу буузануудые хүн зондо асаржа үгэдэг.

Бууза тухай, тэрэнэй шанар тухай, нэгэнтэ бэшэ хэлэгдэһэн, газетэдэшье бэшэгдэһэн байха. Тиигэбэшье эрид хубилалта үшөө болоогүй байна гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Энээн тухай Улан-Удын столовонуудай трестын хүдэлмэрилэгшэд бодожо үзэхэ ёһотой.

* *

«Ниитын эдеэ хоолой газарнуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Совердэй тогтоолой гараһаар жэлһээ үнгэржэ байна. Энэ үе соо манай ниитын эдеэ хоолой газарнуудай хүдэлмэрилэгшэд ажал хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэжэ, арад зоной эрилтэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хангаха, хүдэлмэреэ шэнэдхэн табиха аргатай байгаа. Теэд энэ арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүй. Энээнэй эсэстэ хүн зоной олоороо эдеэлдэг, илангаяа зарим хүдэлмэришэдэй столовонууд өөдэгүй муу байдалтай байна. Зарим столовонуудта өөһэдөө хоол абажа эдихэ гурим эмхидхэгдээгүй байһаар. Мүн амтатай һайн элдэб янзын эдеэ хоол бэлдэхэ талаар ехэ дутагдалнууд бии. Түрүү поварнуудай дүй дүршэл согсологдоногүй, тэрэниие ниитын эдеэ хоолой газарнуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй шадабари болгохын тулада өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа, эдеэ хоолой газарнуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха шухала байна.

«Б. М. Үнэн» газетын рейдовэ бригада: Ц. Цоктоев, Партиин Улан-Удын горкомой инструктор, **Т. Шишкарева**, Улан-Удын городской Совердэй түлөөлэгшэ. **Ц. Дамбиев. Б, Дашиев**, «Б.-М. Үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэд.

Адам Мицкевичын нэгэ зохёолой оршуулгын түүхэ тушаа

Агууехэ польско уранзохёолшо Адам Мицкевичын зохёолнууд манай орондо үнинһөө хойшо һонирхогдодог, олон зон уншадаг байһан юм.

«Ород хэлэн дээрэ оршуулагдаһан Адам Мицкевичын зохёолнуудай данса» гэжэ ном 1956 ондо Москвада хэблэгдэн гараһан байна. Тэрэнэй 93-дахи хуудаһандань: «Гражина». П. Алабинай оршуулга. Кяхта, 1862 он» гэжэ бэшээтэй. А. Мицкевичын «Гражина» гэжэ мэдээжэ зохёолынь аяар холын Кяхта городто үни сагта хэблэгдэһэн байна.

Зуугаад жэлэй урда Польшын агууехэ уранзохёолшын номой Кяхтада хайшан гээд оршуулагдажа хэблэгдэһые хүсэд мэдэхэ гэжэ хүсэһэн юмби. Тиигээд А. Мицкевичын Москвада хэблэгдэһэн «Зохёолнуудай дансын» авторнууд И. Л. Курант, В. Н. Стефанович гэгшэдтэ хандаһан байгааб. Адам Мицкевичын хүбүүн — Владислав Мицкевич «Адам Мицкевичын бэшэгүүд» гэһэн ном соогоо—«Гражина» гэжэ поэмын Кяхта городто хэблэгдэһэн тухай дурдана. Энэ номынь 1870 ондо Париждахи Люксембургын номой хэблэлээр барлагдажа гараһан байгаа. Тэрэшэлэн А. Мицкевичын номынь Кяхтада ород хэлэн дээрэ гараһан юм гэжэ XIX зуунжэлэй һүүл багта польско библиограф Эстрайхер зааһан байдаг. Гадна, А. Мицкевичын поэмые П. Алабин оршуулһан байгаа гэжэ Владислав Мицкевич Эстрайхер хоёр тэмдэглэнэ. Тиимэһээ П. Алабин ямар хүн байһан юм? гэһэн асуудал гарана.

Революциин урда тээхи ород авторнуудые бултыень абаад үзэхэдэ, гурбан Алабин дайралдана. Нэгэдэхинь В. Г. Алабин, хоёрдохинь П. П. Алабин (эмшэ хүн, 1862 ондо миил 10 наһатай байгаа), гурбадахинь, Пётр Владимирович Алабин (офицер хүн, сэрэгэй мемуарнууд болон бусадшье зохёолнуудые бэшэһэн юм). Пётр Владимирович 1824 ондо Московско губернидэ түрөөд, 1896 ондо Самара городой түрүү байтараа наһа бараһан намтартай. Энэ хүн Кяхтада ерэһэн байгаа гү, али үгы гү? —мэдэгдэнэгүй. Пётр Владимирович Алабин Адам Мицкевичын ном оршуулаа гэжэ багсаахаар байна.

Энэ асуудал тушаа академик Обручевай нэрэмжэтэ Кяхтын музейдэ, Улан-Удын хизаар ороноо шэнжэлхэ музейдэ ямар баримтанууд бии хаб?

В. Покровский.

Москва город

Ехэ олзотой ажал

—Шубуудые һайнаар харууһалаад, зүбөөр эдеэлүүлээд байбал, ехэ олзо үгэдэг юм,—гэжэ Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой шубуушан Мария Романовна хөөрэнэ.

Мария Бадмаевнагай даажа байһан тахяагай фермэдэ ажалайнь эмхидхэл һайнаар табигданхай. Мария өөрынгөө эхэтэй хамта мянга холо гаран тахяануудые харууһална. Үбэлдөө тахяануудаа дулаан, һаруул байрада байлгажа, зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлһэнэй ашаар тахяануудынь эртэ, январь һараһаа үндэгэлөөд захалаа һэн. Мүнөө энэ фермэ 25 мянга шахуу үндэгэ гүрэндөө тушаагаад, аймаг соогоо түрүүлжэ ябана.

Тиин үшөө 2000 дальбараануудые тушаан абажа тэнжээхээр байра байдал түхеэрэнхэй.

Э. Цыцыков.

700 хонидой байра 7 үдэр соо бариба

Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой барилгашадай звено 65 наһатай үбгэжөөл Цынгэ Раднаевай хүтэлбэри доро 7 үдэрэй туршада 700 хонидой байха байра барижа дүүргэбэ. Мүн энэ колхозой барилгын 2-дохи звено Мойсото гэжэ нютагта үнеэдэй типовой байра барижа байна.

Дархашуул Ц. Раднаев, Ц. Чимитов, Н. Самбуев болон бусад үдэр бүри 2—2,5 нормо дүүргэнэ.

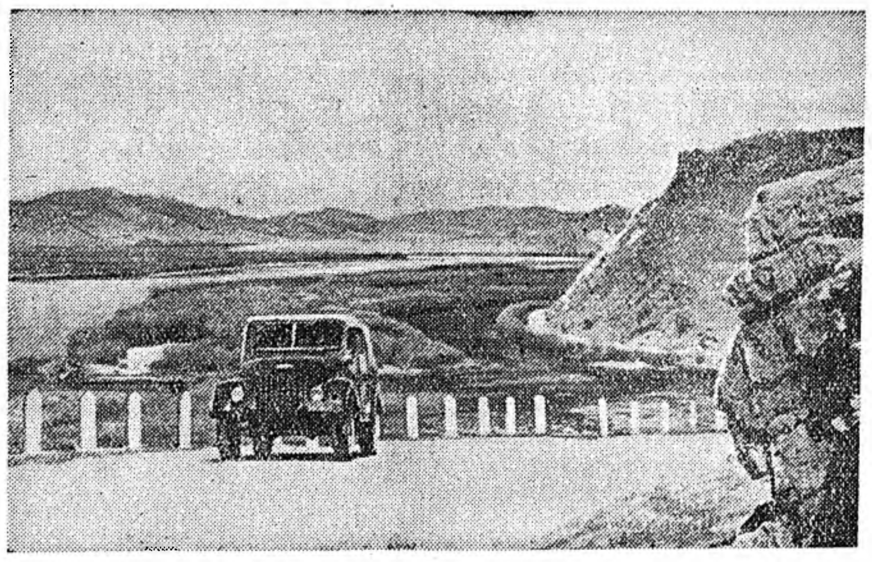
В. Байбородин.
М. Яковлев.

Модо тарина

Тосхоноо ногооруулха һара Хоридо үнгэргэгдөөд дүүрэбэ. Энэ сагай хугасаа соо аймагай центртэ ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Аймагай центр Хори тосхоной үйлсэнүүдтэ хамта 500 гаран набшаһата модод таригдаа. Тосхоной ажалшад, мүн эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд модо тариха ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Хориин МТС-эй хүдэлмэришэд шэнээр баригдаһан стадионоо тойруулан залуу модо олоор таряа.

Ц. Цыдыпов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тарбагатайн харгыгаар. Л. Хайдуровай фотоэтюд.

Эсэгынгээ харгыгаар...

Федор Федорович Гаськов колхозой байгуулагдаһанһаа хойшо МТС-тэ олон жэлдэ механизатораар хүдэлмэрилөө. Тэрэ һаяшаг болотор Цагаан-Усанай МТС-тэ ажаллаад, наһажаал болоходоо хуушан мэргэжэлээ орхёошье һаань, орондонь хүбүүдынь ажаллана.

Гаськовтоной алдар нэрэ Цагаан-Усанай МТС-тэ мүнөө суутай болонхой. Эсэгын долоон хүбүүдэй дүрбэниинь механизатор юм.

Гаськовтон энэ хабар «Коммунизм» колхозой таряалан дээрэ ажаллана. Эгээн ехэ хүбүүд болохо Александр Николай хоёр «ДТ-54» трактор жолоодохо зуураа үдэр бүри хоёр, хоёрһоо дээшэ нормо дүүргэнэ.

Тэдэнэй дүү Филарет мүн лэ тракторист юм. 21 наһатай энэ залуу механизатор «Коммунизм» колхоздо кукуруза таригдаха газарта, мүн огород хаяха газарта энэ хабар олон зуун тонно наг шэбхэ зөөгөө. Филаредэй дүү Федор МТС-эй дэргэдэхи трактористнарай курсые энэ хабар дүүргээд эсэгынгээ харгыгаар ошоо. Дундахи хүбүүн Геннадинь ФЗУ-дэ һуража, ПВЗ-гэй хүдэлмэришэн болохынгоо урда тээ, мүн лэ МТС-тэ ажаллаа һэн. 9 наһатай Пантелеймон—2-дохи классай һурагша. Эгээн бага хүбүүн—Иваниинь энэ намар һургуулида орохонь.

—Бага дүүнэрнай түмэр түдэгөөр носолдохо ехэл дуратай юм, эсэгынгээ, бидэнэрэйнгээ харгыгаар ошожо магад,— гэжэ Александр хөөрэнэ.

Н. Цыбенов.

Зэдын аймаг.

Ангуушанай амжалта

Ахын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ангуушан Бадма Лопсонович Гунгаев 1956—1957 оной сезон соо «Заготживсырьёгой» контородо 10 булга, 250 хэрмэ, табан гүүлгэтэй нэгэ эмэ шоно барижа тушааба.

П. Жужаев.

Нүүдэл наймаа эмхидхэгшэ

Хэжэнгын аймпотребсоюзай нүүдэл автолавка холын гүүртэ, отаринуудай малшадые элдэб хэрэгсэлтэ зүйлнүүдээр хангана. Автолавкые жолоодогшо М. Мазаевич малшадай захилаар элдэб эд бараа абаашажа наймаална.

А. Михайлов.

ХАРСАГА

(Натуралистын тэмдэглэл)

Май һарын эхин багаархи һалхигүй дулаахан нэгэ үдэр һэн. Курба голой эрьедэ, яар ябта сомоотой модоной хажууда амаржа һуутарни, огторгойдо шууяха абяан гэнтэ соностобо. Харан гэхэдэмни арбаад нугаһан хөөрсэгэнэн ниидэжэ ябаба. Нариихан хурса далитай гулабхаагай шэнээн хүрин боро харсага харбаһан һомон шэнги нугаһад соогуур ниидэн ябатараа, нэгыень таһалан Бадайн Үндэр гэдэг хадын хормойдохи уһанай эрьеын шугы руу намнан далда орошобо.

Тэрэ нугаһанай аюулта һабарһаа мултараа үгыень мэдэхын аргагүй байгаа. Зүгөөр, харсагада намнуулһан шубууд заримдаа һүгэдэн айгаад, бэеэ аршалжа шадахаяа болин, дайсанайнгаа һабарта орошодог юм.

Г. Цыренов.

К. Е. Ворошилов Хитадта ерээд бай

ПЕКИН, майн 25. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, тэрээнтэй хамта ябалсажа байгаа Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин, Н. Т. Федоренко, П. Ф. Юдин гэгшэд майн 25-да үдэһөө урда Бадалин гэжэ Пекинһээ баруун хойгуур оршодог нютагта ошожо, Хитадай агууехэ ханые хараа.

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьерэй орлогшо Чэн-Юнь, КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Цзи Пын-фэй, КНР-эй Культурын министрын орлогшо Чжэн Чжэнь-до болон КНР-һээ СССР-тэ байдаг посол Лю Сяо гэгшэд советскэ айлшадтай хамта ябалсаа.

К. Е. Ворошилов сугтаа ябалсаһан нүхэдтэеэ хамта хана дээрэ гаража, аяар холо саана байһан харуулай башни хүрэтэр ошоо. Айлшад энэ һүр жабхаланта барилгын яажа баригдаһан тухай түүхые ехээр һонирхон асууба.

Тухайлхада, 2200 жэлэй саана Хитадай агууехэ хана баригдажа эхилһэн юм. Һүүлээрнь энэ хана хэдэн дахин шэнээр баригдаһан байгаа. Хитадай Зүүн зүгтэ байдаг Ляодунска тохойһоо эхилээд, энэ хана тадай баруун зүгтэ байдаг Г провинци хүрэтэр баригданхай нын утань хүсэд һайнаар хэ дээдүй. Сэхэ хэмжэхэ болоо тус хана 2700 километр утатай на. Гэбэшье, энэ ханын олон дээгүүр гарадаг дээрэһээнь, 5 мянган километрһээ саана б болоо.

Ханаһаа буужа ябахадаа К. Е. Ворошилов 87 наһатай Ван-цюань гэгшэтэй уулзаба. үбгэн гушануудтаяа хамта харахаяа ерэһэн байба. К. Е. рошилов Шэн Ван-цюаньтай рэлдэжэ, элүүр мэндэ ябах хүсөөд, тэрээнтэй хамта точкаяа абхуулаа. Һүүлээрнь с скэ айлшад Пекин бусажа е

Пекинэй аэродром дээрэ К Ворошиловай майн 24-дэ ба Хитадай Арадай Республикын ти, правительствын хүтэлбэр шэдэй тэрэниие халуунаар уг тухай мэдээсэлнүүдые Хитадай зетэнүүд майн 25-да толилбо. В шилов Чжу Дэ хоёрой гараа салдажа байһыень харуулһан, ондоо фотокарточканууд толи доо.

Мао Цзэ-дун К. Е. Ворошиловые үдэшэн хүндэлбэ

ПЕКИН, майн 25. (ТАСС). Майн 25-най үдэшэлэн Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ Мао Цзэдун байдаг газартаа СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые хамта ябаһан нүхэдтэйнь урижа асар хүндэлбэ.

Лю Шао-ци, Чжоу Энь-лай, Дэ, Чэнь Юнь, Дэн Сяо-пин, Чжэнь гэгшэд ужин дээрэ бай

Тайбэйдэхи байдал тушаа

Америкын хуулита газарай түлөөлэгшэдэй мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН, майн 24. (ТАСС). Хэблэлэй асуудалнуудаар гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Уайт Тайбэйдэ байдаг США-гэй посол Ренкинэй мэдээсэлһээ абажа, корреспондентнүүдтэ иигэжэ мэдүүлбэ. Майн 24-нэй үдэр олон зон Америкын посольствын байшангай болон Америкын информационно агентствын байшангай хажууда сугларaaд удаан тарангүй байгаа. «Тэдэ зониие үшөөл гурим журамтай болгоодүйбди» гэжэ хэлэгдэнэ.

«Чанкайшиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Джордж Е гэгшын автомашинаар Америкын посольство ерэжэ ябахадань, зон тэрэниие шулуугаар шэдээ». Гадаадын хэрэгүүдэй министр посол хоёрой машинаһаа гаража, посольствын байшангай хэр ехээр һандаргагдаһыень хараха гэжэ ябахадань, хэдэн хүнүүд тэдэниие шэдэжэ, нэгэ шулуун гадаадын хэрэгүүдэй министрые тудаа. Посольствын байшангай бүхы гол таһагууд «ехээр һандаргагдашанхай», харин зосоонь байһан юумэн «газаа хаягдаа» гэжэ Уайт мэдүүлбэ.

ЛОНДОН, майн 25. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Тайбэйһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, американецуудта эсэргүү хүлгөөнэй үедэ студентнүүд тушаагдаһан байгаа. Тэдэ студентнүүдэй байһан зартань 40 мянга шахуу хүн ларжа, тэдэниие сүлөөлхэ гэжэ дэлгэ хэжэ байтараа полициинх буудуулаа. Найман хүн алу гэжэ корреспондент мэдээсэнэ.

НЬЮ-ЙОРК, майн 25. (ТАС Тайбэй дээрэхи байдалай х шанга болоһонтой дашарамду Чанкайшиин правительство 25-да онсо заседани зарлаба. Э тохёолдоһон байдал тус засед дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэнь.

ПАРИЖ, майн 25. (ТАСС). А рикынхидтэ эсэргүү хүдэлөөе хын тулада Чанкайшиин заса хид тон яаралтайгаар гурбан зи Тайбэйдэ асараа гэжэ Ф пресс агентствын корреспонде дээсэбэ. Америкын 12 хүн, тэрэ до США-гэй посольствын 9 ху мэрилэгшэд майн 24-дэ алуула жэ корреспондент мэдээсэнэ.

НЬЮ-ЙОРК, майн 25. (ТАС Хитад хүдэлмэришэниие ала Америкын сержант шэнээр д сүүдлүүлхэгүй гэжэ оборонын нистерствын түлөөлэгшын мэд һэн тухай Юнайтед пресс аге вын корреспондент Вашингто мэдээсэнэ. Иимэ шиидхэбэри кайшиин правительствотай хэлс нэйнгээ һүүлээр абаабди гэжэ түлөөлэгшэ хэлээ.

Афган арадай национальна һайндэр

Афганистанай бэеэ даанхай байдалтай болоһонһоонь хойшо 38 жэлэй ой энэ оной майн 27-до гүйсөө. Энэ үдэр афган арадай национальна һайндэрынь болоһон байна.

Афганистан үни урданай баян түүхэтэй юм. Афганецуудай эртэ урдын үбгэ эсэгэнэр тухайда бүри урда сагта Грецидэ ажаһууһан түүхэшэн Геродот гэгшын зохёолнууд дотор хэлэгдэнэ. Афганецууд хүршэ ажаһуудаг феодальна гүрэнүүдтээ олон зуун жэл соо дарлуулаа, удаань Англиин колонизаторнуудта дарлуулһан байна. Национально-сүлөөрэлгын шанга тэмсэл хэгдэһэнэй эсэстэл, 1919 ондо афганецууд хариин дарлагшадые бултыень намнаһан юм. Энээнэй ашаар Афганистан бэеэ даанхай гүрэн болоо һэн.

Хариин хүрэнгэтэнэй үни удаан саг соо ээзэрхэн зонхилһонойнь шалтагаанаар Афганистан экономическа талаараа үгырэн хооһорһон юм. Энэ орон мүнөөшье болотор промышленностиингаа талаар гээгдэнги байһаар. Газарай элдэб баялигуудые малтан абадаг, үйлэдбэрилдэг промышленностиин продукци Афганистанай доторой хэрэглэмжые оройдоол 10 процентээр хангана. Орон дотор түмэр замай транспорт үгы байһаар. Шоссе харгынууд гол харилсаань болонхой.

Афганистан байгаалиин элдэб баялигаар элбэг юм. Гэбэшье, баялигуудынь үшөө хүсэд шэнжэлэгдээгүй. Орон дотор түмэрэй, зэдэй руданууд, нүүрһэ, нефть гэхэ мэтэ бии. Эдэ бүгэдэ промышленность хүгжөөлгэдэ угаа ехэ удхашанартай байна.

Афганистанай диилэнхи хүн зониинь хүдөө ажахы эрхилнэ. Хүдөө ажахы ороной экономикын түшэг тулгууринь болонхой. Центральна, хойто зүгтэхи үрэжэл һайнтай нуга газарнуудаар шэниисэ, ячмень, бобово, бахчева культуранууд таригдадаг. Тэрэшэлэн эндэ хлопок, сахарай. свёкло, кунжут, рис таригдадаг байна. Ороной олохон нютагуудта сад, виноград. таригдана.

Мал ажал ороной экономикые хүгжөөлгэдэ ехэ удхашанартай юм. Үхэр малайнь бүхы тоо толгой 25 миллионһоо дээшэ болоо. Афганистанай каракуль хонид бүхы дэлхэйдэ суутай.

Афганистанай газар таряалангын хуушанай феодальна гуримаар элдүүрилэгдэнэ. Элдүүрилэгдэдэг газарай дүрбэнэй гурбан хубинь томо томо газар эдлэгшэдэй мэдэлдэ байдаг. Эдэнэр таряашадта газараа хүлһөөр элдүүрилүүлнэ.

Афганистанай правительство гадаадын политика бэелүүлхэдээ нейтральна ёһо гурим баримтална, эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудтай хани барисаа байгуулхые, харилсан ажаллахые хүсэнэ. Бандунгда болоһон түүхэтэ конференциин шиидхэбэриие дүүргэхын зорилгоор Афганистан эдэбхитэйгээр тэмсэнэ, Багдадай договор, СЕАТО гэхэ мэтэ сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсахаяа арсана.

США-гэй президентын тусхай түлөөлэгшэ Ричардс Афганистанай ажал-ябуулагшадтай Кабулда, һаяхан хэлсээ хээ. Энэ хэлсээн Америкын зонхилогшодой һанаһанда хүрөөгүй.

Советскэ Союзтай байгуулһан хани барисаан афган гүрэнэй бэеэ даанхай, амгалан тайбанаар хүгжэхэдэнь угаа ехэ удхашанартай байна. Советскэ социалистическэ гүрэн Афганистанай бэеэ даанхай байдалтай болоһые 1919 ондо хамагһаа түрүүлэн мэдэрһэн юм.

Советскэ Союз Афганистан хоёрой хоорондо 1921 ондо договор баталагдаһан байгаа. Эдэ хоёр хүршэ оронуудай хоорондохи харилсаан тэрэ сагһаа хойшо улам бэхижээ. Нейтральна политика баримталха, 5 жэлэй турша соо бэе бэедээ добтололсохогүй гэһэн договор совет, афган гүрэнүүдэй хоорондо 1926 ондо баталагдаа һэн. Энэ договор 1931 ондо дахин шэнэлэгдэһэн байгаа. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэшье хоёр орон дээрэ дурсагдаһан договорой ёһоор харилсаа.

Советскэ правительство афган арадта хани ёһоор хандажа, советско-афганска хилые дахин хаража үзэхэ гэжэ дайнай һүүлээр зүбшөөрһэн байгаа. Тиигэжэ СССР Афганистан хоёр хилэ тухай хэлсээ 1946 ондо баталаа һэн. Энэ хэлсээн совет, афган гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа һайжаруулхадань ехээр туһалһан юм.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев гэгшэдэй Афганистан айлшалжа ошоһон, Афганистанай премьер-министр Мухаммед Даудай Советскэ Союз айлшалһан ушар хоёр ороной хоорондохи харилсаае һайжаруулхадань ехэ удхашанартай байгаа.

Советскэ Союзай, Афганистанай хоорондохи хани барисаанай хүндэлэлдэ Москвада болоһон митинг дээрэ Мухаммед Дауд үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлээ һэн: «Афган арад Советскэ Союзай арадтай үнинһөө хойшо хани барисаатай юм. Бэе бэеэ ехээр хүндэлдэг, бэе бэедээ найдадагай ашаар энэ хани барисаан бүри батажаа.

Совет, афган оронуудай хоорондохи экономическа харилсаан һайжаржа байна. Энэ харилсаан Афганистанай национальна экономикые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ удхашанартай. СССР өөрынгөө хүршэдэ техническэ туһаламжа үзүүлнэ, энэ туһаламжань промышленностьяа хүгжөөхэдэнь угаа шухала юм. СССР иимэ туһаламжа үзүүлхэдээ ямар нэгэн политическэ гү, али сэрэгэй эрилтэ табидаггүй байна. Асфальто-бетонно завод, элеватор, тээрмэ, мүн бусадшье предприятинуудые барихадань афганецуудта советскэ мэргэжэлтэд туһалаа. Эдэ бүхы предприятинуудынь шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангаданхай.

Афганистанай гүрэнэй ажал-ябуулагшад Советскэ Союзай туһаламжые ехээр сэгнэдэг байна. Орон доторхи хилээмэнэй томо комбинадай һаяхан ашаглалга үгтэһэнтэйнь дашарамдуулан Афганистанай король Мухаммед хиршах Кабулда һаяхан үгэ хэл дээ, туһаламжа үзүүлһэнэйнь т советскэ мэргэжэлтэдтэ баясха хүргөө. Советскэ Союзай, Афга станай хоорондохи хани бари най бата бэхи байһые энэ ком нат гэршэлэн харуулха юм Мухаммед Захиршах мэдүүлээ.

Афганистан совет гүрэнтэй далдаа наймаа хэхые ехэтэ хүс Афганистан өөртөө хэрэгтэй б эд бараае таатай зохид сэн СССР-һээ абаха аргатай. Афга цууд империалистическэ моноп нүудые аргадахаяа болёо. ветскэ Союз Афганистанда п мышленна түхеэрэлгэнүүдые, а машина, нефть, бүд, сахар, мүн сад эд бараа үгэжэ, орондонь х пок, нооһо, арһа, жэмэс абадаг б на.

Совет, афган гүрэнүүдэй хоор дохи культурна, научна харилс һайжаржа байна. Афганай жур листнуудай, наука ба культур ажал-ябуулагшадай, спортсмен дэй делегацинууд Советскэ Со да һүүлшын жэлнүүдтэ ерээ. Тэ нэр советскэ хүнүүдэй ажабайд тай, орон доторхи туйлай ехэ рилгануудтай танилсаа. Культ рын советскэ ажал-ябуулагшад делегаци Кабулда ошоо.

Советскэ Союзай арадууд наци нальна һайндэртэйнь дашарамд лан афганай хани нүхэдые халу наар амаршална.

И. БЕРЕЗНИКОВСКИЙ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Афганистанай столица Кабул городой гол үйлсэнүүдэй нэгэн. ТАСС-эй фотохронико.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32 67, бухгалтерия 37 32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00435. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 2173.